

marks Husholdningsforeninger og 38 andre Brugsforeninger, samt senere endvidere fra 2de saadanne har Udvalget modtaget ligelydende til Rigsdagen stillede Andragender, der gaa ud paa, at Loven 2den Juli 1870 § 4 maa blive hævet. Den formenes nemlig at være anomalist for de Foreningers Vedkommende, som kun fordere Varer mellem deres Medlemmer, og altsaa ikke drive borgerlig Næring, og hvad de øvrige Foreninger — Husholdningsforeningerne — angaar, som erkendes at drive borgerlig Næring og derfor at være pligtige til at løse Næringsbevis, formenes det politisk rigtigst paa Grund af den Nyttel, flige Foreninger stiftede, at fritage dem for at løse Næringsbevis.

Udvalgets Flertal skjønner ikke rettere, end at det i disse Andragender ganske oversees, at der gives en talrig Klasse af Næringsbrugere, der maa løse Borgerbrev eller Næringsbevis, betale Brændevinsafgift, forsaavidt de forhandle Spirituosa, og desuden svare Skatter og Afgifter til Beskridelsen af vedkommende Kommunes Udgifter. At tilstede paa ulige Bilkær en Konkurrence mellem Forbrugsforeningerne og flige Næringsbrugere, der have den største Betydning for Kommunebeboerne i Almindelighed og ved indbyrdes Konkurrence bidrage til maadeholdne Priser, vilde efter vor Formening være meget ubilligt, og føre til en stor Del Næringsbrugeres Ruin, ligesom ogsaa, naar den citerede Forskrift i Loven af 2den Juli 1870 hævedes, til Dannelsen af et ubegrændset Antal Forbrugsforeninger, samt flytte den kommunale Skattebyrde, der for en stor Del bæres af ovennævnte Næringsdrivende, over paa andre Skatteydere. Udvalget med Undtagelse af Gaale, maa desaa sige ganske tiltræde Kjøbstadkommissionens Udtalelse om, at naar Forbrugsforeningerne kun give sig af med at forsyne deres egne Medlemmer med saadanne Varer, som efter Næringslovens § 53 ere Gjenstand for Frihandel, er derved Intet at bemærke, men udstrække de denne Virksomhed ogsaa til Varer, der henhøre under bunden Næring, er det en berettiget Fordring, at Foreningerne i Lighed med, hvad der er bestemt i Lov af 2den Juli 1870 om Brændevinshandel, maa løse Næringsbevis.

Et Mindretal (Eriksen) foreslaar at lade § 5 udgaa, fordi det ikke kan skjønne rettere, end at det ikke blot vilde være et stærkt Indgreb i en naturlig Ret: at forbyde Enhver, der ikke har opnaaet Fuldmyndighedsbalderen, at ernære sig i Genhold til § 16 i Loven af 29de December 1857, men i mange Tilfælde, — hvorpaa dog ikke her skal fremhæves Exempler, — ligesom skadeligt og ubilligt, i det mindste imod dem paa Landet, hvem en saadan Bestemmelse maatte ramme. Det vil ses af Bemærkningerne til Lovforslagets § 5, hvad det er for skadelige Følger, Kommissionen har ment, at § 16 i Loven af 29de December 1857 har ført

med sig for Kjøbstæderne, men det er hverken af Kommissionen, Regeringen eller, saavidt vides, fra nogen anden Side udtalt, at den har havt lignende Følger for Landet, hvad heller neppe er Tilfældet. Jeg maa derfor anse det for utilraadeligt at gjøre Forandring i den omhandlede Retning for Landets Vedkommende, og denne Betragtning sit ogsaa Medhold ved Sagens første Behandling af tvende Landsthingsmænd, som have været Medlemmer af Kommissionen. Det er muligt, at det stiller sig noget uheldigere for Kjøbstæderne, og derfor kunde jeg, om end modstræbende, have sluttet mig til § 5, naar den kun havde gjældet Kjøbstæderne, og det ikke var at befrygte, at disse deri vilde have fundet en Begunstigelse for Landet paa Byens Befolking. I Øvrigt maa det anses for meget tvivlsomt, om Grunden til de af Kommissionen paapegede Ulemper for Kjøbstæderne virkelig maa søges i den tidligere lette Udgaag til selvstændigt Erhverv og ikke snarere i andre uheldige Forhold, som i den senere Tid have udviklet sig, og som Lovgivningsmagten ikke kan raade Bod paa ved at hæve § 16 i Loven af 29de December 1857.

Lovudkastets § 8 bestemmer, at Krammarke-der ikke maa afholdes efter 1882. Som det ogsaa vil ses af Kommissionens Betænkning, have af 37 Byraad og Foreninger, der have afgivet Erklæringer derover, 24 udtalt sig for og kun 13 imod at beholde Krammarke-derne, og ligeledes have 6 mod 7 af Kommissionens 13 Medlemmer stemt for at beholde dem. Ogsaa jeg holder mig overbevist om, at det vilde blive til Lab, ikke blot for mange Landhaandværkere og Husflidsdyrkere, der kun paa Markeder kunne sætte de Varer, de nødvendigt paa ledige Tider maa forarbejde for egen Regning, men navnlig for Gaandværkerne i de mindre Byer, der kun have et ringe Opland; thi det turde være en Kjendsgjerning, at jo mere de lette og hurtige Færdsmidler udvikles, jo mere gaar Handelen bort fra mange af de smaa Byer og drages hen til de større, og dette vilde sandsynligvis blive Tilfældet i endnu højere Grad, hvis Krammarke-derne ophørte. Om det derimod burde forbydes alle Andre end dem, der bo i det Stift, hvori Krammarke-deret holdes, paa dette at falde Varer, kunde vel fortjene en nærmere Overveielse.

Mindretallet kan kun tilraade at vedtage § 13 under den Forudsætning, at den faar en Tilføjning, hvorved Indenrigsministeriet beholder Myndighed til at forny Bevillinger, der ere givne, da Paragrafens usforandrede Vedtagelse vil have til Følge, at alle Næringer, der nu drives ifølge Bevilling, efterhaanden maa bortfalde, selv om de lokale Forhold i høi Grad talte for, at i det mindste enkelte af dem bleve fortsatte.

Medundertegnede Gaale kan ikke se, at det almene Vel kræver saadanne Indskrænkninger i Loven af 29de December 1857 som dem, der inde-